

Spis treści

Wstęp 9

ROZDZIAŁ 1

Przesłanki zainteresowania RFN rozszerzaniem Unii Europejskiej 19

1. Zarys terytorialnego rozszerzania integracji europejskiej 19
2. Przesłanki polityczne 22
 - 2.1. Potrzeba wzmocnienia demokratycznych przemian, stabilności i bezpieczeństwa w pozimnowojennej Europie 22
 - 2.2. Znaczenie Turcji dla bezpieczeństwa Niemiec i Europy 29
 - 2.3. Podstawy programowe polityki europejskiej Niemiec 31
 - 2.4. Koncepcja roli Niemiec jako „mocarstwa cywilnego” 33
 - 2.5. Powrót do koncepcji *Mitteleuropy*? 36
 - 2.6. Mechanizm koordynacji polityki europejskiej RFN 38
3. Przesłanki ekonomiczne 47
 - 3.1. Potrzeba wzmocnienia społecznej gospodarki rynkowej RFN 47
 - 3.2. Potrzeba wzmocnienia międzynarodowej pozycji gospodarczej RFN 50
4. Przesłanki społeczne 58
 - 4.1. Zainteresowanie społeczeństwa niemieckiego kwestią rozszerzania Unii 58
 - 4.2. Pamięć o przeszłości i „moralne zobowiązanie” Niemców 60
5. Konkluzje 61

ROZDZIAŁ 2

Niemieckie koncepcje rozszerzania Unii Europejskiej 65

1. Kluczowe terminy 65
 - 1.1. Koncepcja polityczna 65
 - 1.2. Integracja europejska 67
 - 1.3. Dylemat „pogłębianie” czy „rozszerzanie” Unii 72
2. Koncepcje chadecji niemieckiej 74
 - 2.1. Model „kręgów koncentrycznych” 77
 - 2.2. Koncepcja „twardego rdzenia” Unii 78
3. Koncepcje SPD 85
 - 3.1. „Odpowiedzialność za Europę” 87
4. Koncepcje FDP 89
5. Koncepcje partii Zielonych 93
 - 5.1. Koncepcja Joschki Fischera 94
6. Stanowiska niemieckich partnerów społecznych 96
 - 6.1. Organizacje pracodawców 97
 - 6.2. Związki zawodowe 100
7. Konkluzje 104

ROZDZIAŁ 3

Rozszerzenie Unii Europejskiej o państwa EFTA 107

1. Etap inicjowania 107
 - 1.1. Historia stosunków państw EFTA ze Wspólnotami Europejskimi 107
2. Etap stowarzyszenia 112
 - 2.1. Utworzenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego 112
3. Droga do członkostwa w Unii Europejskiej 116
 - 3.1. Kwestia neutralności 116
 - 3.2. Wnioski o członkostwo 119
4. Etap negocjacji akcesyjnych 124
5. Konkluzje 132

ROZDZIAŁ 4

Rozszerzenie Unii Europejskiej na Wschód 135

1. Etap inicjowania 135
 - 1.1. Układy handlowe i normalizacja stosunków politycznych 135
2. Etap stowarzyszenia 140
 - 2.1. Układy stowarzyszeniowe 140
 - 2.2. Prezydencja Niemiec w Unii Europejskiej w 1994 roku 148
 - 2.3. Przygotowania do rozpoczęcia negocjacji 151
3. Etap negocjacji akcesyjnych 156
 - 3.1. Inauguracja negocjacji 156
 - 3.2. Prezydencja Niemiec w Unii Europejskiej w 1999 roku 158
 - 3.3. Od Nicei do Kopenhagi 161
 - 3.4. Negocjacje akcesyjne Bułgarii i Rumunii 165
4. Konkluzje 168

ROZDZIAŁ 5

Przygotowania do rozszerzenia Unii Europejskiej o państwa Bałkanów Zachodnich i Turcję 171

1. Europejska perspektywa Bałkanów Zachodnich 171
 - 1.1. Pakt Stabilności dla Europy Południowo-Wschodniej 172
 - 1.2. Proces Stabilizacji i Stowarzyszania 175
 - 1.3. Negocjacje akcesyjne Chorwacji 179
2. Droga Turcji do Europy 183
 - 2.1. Etap stowarzyszenia 183
 - 2.2. Unia celna 187
 - 2.3. Turcja jako państwo kandydujące 194
 - 2.4. Etap negocjacji akcesyjnych 197
 - 2.5. Unia dla Śródziemnomorza jako alternatywa dla członkostwa w UE 201
3. Konkluzje 204

ROZDZIAŁ 6

Skutki dotychczasowych rozszerzeń Unii Europejskiej dla Niemiec 207

1. Skutki polityczne 207

1.1. Zmiana geopolityki europejskiej 207

1.2. Umocnienie bezpieczeństwa Niemiec i Europy 209

1.3. Zmiany w procesie decyzyjnym UE 214

1.4. Ewolucja europejskiej polityki Niemiec 218

2. Skutki ekonomiczne 222

2.1. Koszty rozszerzeń Unii 222

2.2. Wpływ na rozwój gospodarczy i handel zagraniczny 223

2.3. Napływ imigrantów i jego skutki dla rynku pracy 228

2.4. Wyzwania stojące przed gospodarką niemiecką 232

3. Opinie i postawy społeczeństwa niemieckiego wobec rozszerzeń Unii 237

Zakończenie 241

Bibliografia 247

Spis tabel i rysunków 273

Indeks osobowy 275